Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабыт Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 76 (1049)
Балаҕан ыйын 23 күнэ
СУБУОТА
1967 сыл
Сыанната 1 харчы

Москва. Живописка, скульптураҕа уонна графикаҕа В. И. Ленин мәтириәтин оҥорууга Бүтүн Союзтааҕы аһаҕас конкурс бүттә.

Снимокка: В.И. Ленин мәтириәтин (живопись) Москва художнига Ю. Князев оҥорбут, итиниэхэ кини маҥнайгы бириәмийэни ылбыта.

ССТА фотохрониката.

Юбилейдаах үөрэх дьыла

Балаҕан ыйын 1-гы күнүгэр биһиги орто оскуолабыт аана үөрүүлээх быһыыга-майгыга тэлэччи аһыллыбыта. Үөрэнээччилэр оройуон общественноһын көмөтүнэн үчүгэй хаачыстыбалаахтык өрөмүөннэнэн, кыраскаланан әдәригэр түспүт кырдьаҕас оскуолаларыгар үөрэ-көтө мустубуттара. Ити курдук саҕаламмыта быйылгы уратылаах саҥа үөрэх дьыла—юбилейдаах үөрэх дьыла!

Бу уратылаах дьылга биһиги үгүс национальностаах Ийэ дойдубут норуоттара ордук хотуулаахтык үләлииллэр, улуу датаны үлэҕэ-хамнаска кыайыылардаах көрсөллөр. Син ол курдук әмиэ орто оскуола педагогическай коллективка, сүүһүнэн ахсааннаах үөрэнээччиләрэ улуу бырааһынньыгы үчүгэй үөрэҕинэн көрсөргө охсуһаллар. Коллектив сыала-соруга—үөрэх билиитин үрдәтии. Бу сыалы ситиһиигэ туох баар билиибитин-сатабылбытын ууруохпут.

Ааспыт 1966-67 үөрэх дьылыгар орто оскуолаҕа барыта 297 оҕо үөрэммитэ, итинтэн күһүҥҥү экзаменнарын туттарбыттардыын барыта 269 оҕо үөрэҕин бүтэрбитэ. Ити—үөрэнээччиләр уопсай ахсааннарын 90 бырыһыанын кэриҥэ буолар. Орто оскуоланы бүтэрбиттэртэн 27 оҕо ахсыс кылааһы бүтэрбиттэрин туһунан свидетельство ылбыттара, оттон 15 үөрэнээччигэ ситии-хотуу аттестата туттарыллыбыта. Үөрэхтэрин бүтэрбит оҕолортон аналлаах орто уонна үрдүк үөрэх заведениеларыгар баара-суоҕа 46 әрэ бырыһыаннара үөрэхтэрин саҕалаатылар. Биһиги санаабытыгар, бу аҕыйах олохтоох кадрдаах хотугу оройуоҥҥа норуот үөрэнэр. Итинтэн 8-с кылааска 42, онус кылааска 16 үөрэнээччи үөрэнэр. Сылын аайы маҥнайгы кылааска киирээччиләр ахсааннара улам әлбәән иһәр. Ол курдук маҥнайгы кылаастан үөрэҕи билии төрүтэ охсуллар.

Педагогическай коллектив быйылгы дьылга ааспыт сыллаҕы көтүтүүлэр уонна итэҕэстэр хатыламматтарын туһугар үөрэтиллэр предметтэргэ оҕолор чопчу уонна туруктаах билиини ылалларын иһин сүрүн болҕомтотун уурар. Юбилейдаах сылга үөрэҕи билиини бүтүй?

Бастатан, быйыл да кадрдар кәлә-бара туруулара тахсыбата, оройуон усулуобуйатын уратытын, оҕолор биирдиилээн тутта-хапта сылдьалларын биләр урукку педагогическай коллектив оннунан хаалла.

Иккиһинэн, оскуола коллектива әдәр, аналлаах учительскай үөрэхтээх учууталлардаахпыт. Орто оскуола 24 учууталыттан 17-тэ үрдүк, онтон атыттара аналлаах орто үөрэхтээхтэр.

Үсүһүнэн, бәрт сотору 70 миәстәлээх оскуола интернатын дьиэтэ үлэҕэ киирээри турар, ити биллэн гурар, оҕолор уруок ааҕар, үөрэнэр усулуобуйаларыгар үчүгэй сабыдыаллаах буолуоҕа уонна кылаас таһынан араас мероприятиелары ыытарга табыгастаах буолара саарбаҕа суох.

Түмүктээн эттэххэ, юбилейдаах дьылга педагогическай коллектив үөрэх билиитин үрдәтәр иһин барыкыһамныытын ууруоҕа.

Ф.Б. БРЕЙТМАН,
Өлөөн орто оскуолатын директорын әбәһинәһин толороччу.

Советскай былаас 50 сыла туолуутугар

Бу дьыл балаҕан ыйыгар аһыллыахтаах ССРС Норуотун Хаһаайыстыбатын ситиһиилэрин быыстапкатыгар „Улуу Октябрь 50 сылынан художественнай уонна документальнай фотографияҕа“ диэн Бүтүн Союзтаабы юбилейнай быыстапкатыгар ыытаан.

Я. Давидзон (Киев) „Москва куолаһа“ диэн фотографията.

Сэмэй ситиһиилэр

Хас аһаар күн биһигини Улуу Октябрь 50 сылын юбилейыгар чугаһатан иһәр. Советскай норуоту бүттүүнүн кытта ССКП Киин Комитетын Тезистэринэн өрө көтөҕүлләннәр көхтөөх, охсуулаах үләнэн үгүс ыччат-комсомольскай биригээдэлэрэ хайҕаллаах юбилейы үчүгэй үләнэн, бөдөҥ ситиһиилэринэн көрсөргө бэлэмнэнэллэр.

Ол курдук биһиги оройуоммут тыатын хаһаайыстыбатын биир сүрүн салаатын, таба иитиитигэр ыччат-комсомольскай биригээдэлэрэ, түүлээх булдугар әдәр булчуттар „Октябрь, эйигин үләнэн айхаллыыбыт!“ диэн девизтээх үлэ эстафетатыгар туруммуттара уонна социалистическай әбәһәәтәлистибә ылыммыттара.

Тыйыс климаттаах биһиги хотугу дойдубутугар быйылгы дьыл төһө да ыарахаттардааҕын иһин биһиги әдәр ыччаппыт биригээдэлэрэ: Дьәлиндә отделениеттан Лукинов И.Н. бириГәдьиирдәах 12 №-дәах, Сергеев Л.И. бириГәдьиирдәах 4 №-дәах, „Ээйик“ колхозтан Реков В.Г. бириГәдьиирдәах 1 №-дәах таба иитәр ыстаадалара юбилейнай дьыл маҥнайгы аҥарын түмүгүнэн бастаан иһәллэр. Улахан табаны киниләр ортотунан 98 бырыһыаҥҥа, тугут деловой тахсыытын 90 бырыһыаҥҥа, оттон тугуту тыыннаахтыы иитиини 97 бырыһыаҥҥа тиәрдитәлээбиттэрэ. Быйылгы дьыл мууһурбут хаардаах сааскытыгар, кумаардаах, өҥүрүк куйаастаах сайыныгар ити үчүгэй ситиһиилэр.

Бултааһын әдәр маастардара Топоров С. И., Сергеев В.В., Сергеев А.М., Боєков Э.С. юбилейнай сыл I-гы кварталыгар ылыммыт былааннарын аһара толорон көрсүбүттэрэ. Соторутааҕыта буолан ааспыт оройуон булчуттарын юбилейнай слеттарын кыттыылааҕа Топоров С.И. әдәр булчуттары социалистическайдыы куоталаһыыга ыҥырбыта уонна ылыммыт былаанын 110 бырыһыан аһара толоруоҕум диэн әбәһәәтәлистибә ылыммыта.

Ити курдук биһиги оройуоммут тыатын хаһаайыстыбатын үләһиттэрэ әдәр табаһыттар уонна булчуттар бәйәләрин сәмәй үләләринэн ситиспит кыайыылара Октябрь юбилейыгар анаабыт бәләхтәрэ буолар.

С. НИКОЛАЕВ,
ЫБСЛКС райкомун штатыттаһынан инструктора.

ССТА иһитиннэрэр

Китайдаабы событиелар

Пекиҥҥэ бу күннэргэ таһаарыллыбыт „Хунци“ сурунаал уочараттаах нүөмэригэр Китай коммунистарын уонна үлэһиттэрин киэҥ араҥата Мао Цзэ-Дун группатын политикатын утары дьаныардаахтык утарылаһаллар диэн дьиҥнээҕинэн бигэргэтэр. Сурунаал инники ыстатыйата маоистскай режим саамай кутталлаах өстөөхтөрүнэн коммунистар буолаллар диэн аһаҕастык билинэр, кинилэр—„культурнай революцияны“ утары тыл этэллэр. „Алдьархай төрдө—диэн этиллэр ыстатыйаҕа—рабочай кылаас икки бөлөхтө хайытыллыбытыгар буолар“.

„Бары предприятиеларга уонна бары учреждениеларга үлтүрүтүү, уларыта тутуу уонна критика соруктарын толорууну“ сурунаал модьуйар.

Тас дойдулар корреспонденнара биллэрэллэринэн, Китай народнай-босхолонуулаах армиятыгар „революцияны утарар“ тэрилтэлэр „өскөтө кинилэр утарылаһар уонна бэйэлэрин дьайыыларыттан кэмсиммэт буоллахтарына“ кинилэрнай революцияны“ утараччылары куттуур кыаҕа суох. Пекинтэн биллэрэллэринэн, Чончуҥҥа—Цзилинь провинция кылаабынай куоратыгар „күнүстэри-түүннэри ытыалаһыы ньиргийэр, хас күнүн аайы уулуссаларга хаан тохтор“. Ааспыт нэдиэлэ бүтэһигэр Гуанчжоу уулуссаларыгар уонна кини сорох оройуоннарыгар „кыырыктаах хабырыйсыылар буолуталаатылар, олор түмүктэригэр икки сүүскэ чугаһыыр Мао диэки буолааччылар өлөрүлүннүлэр.

ССТА.

ХНТ Генеральнай Ассамблеятын уочараттаах сүүрбэ иккис сессиятын аһылыыта

НЬЮ-ЙОРК. Маннa балаҕан ыйын 20 күнүгэр ХНТ Генеральнай Ассамблеятын сүүрбэ иккис сессията аһылынна.

122 дойду представительствота—ХНТ чилиэннэрэ аан дойдуга куттал суох буолуутун хааччыйыыга сибәәстәәх сүрүн суолталаах тар колониализмы, кини бары көрүҥнэрин бүтэһиктээхтик әһии проблемаларын кытта сибәәстәәхтәр.

Боппуруостар балачча үгүс өттүлэрэ аан дойдуга әйәни бөҕөргөтүүгэ улахан суолталаах, сәбиләннии суох оҥоруу проблемаларын быһаарыыга ананар.

боппуруостары дьүүллэһээри муһуннулар.

Сессия улахан болҕомтотун ордук чуолаан Израиль чугастааҕы илиҥҥи дойдулары ХАР-ы, Сирияны уонна Иорданияны утары агрессивнай дьайыыларын түмүгэр үөскээн тахсыбыт балаһыанньа кәккә боппуруостарын дьүүллэһиигэ ууруоҕа.

Сессияҕа дьүүллэһиллиэхтээх кәккә боппуруос-

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

Советскай былаас 50 сыла туолуутугар

УКРАИНА БУГУН

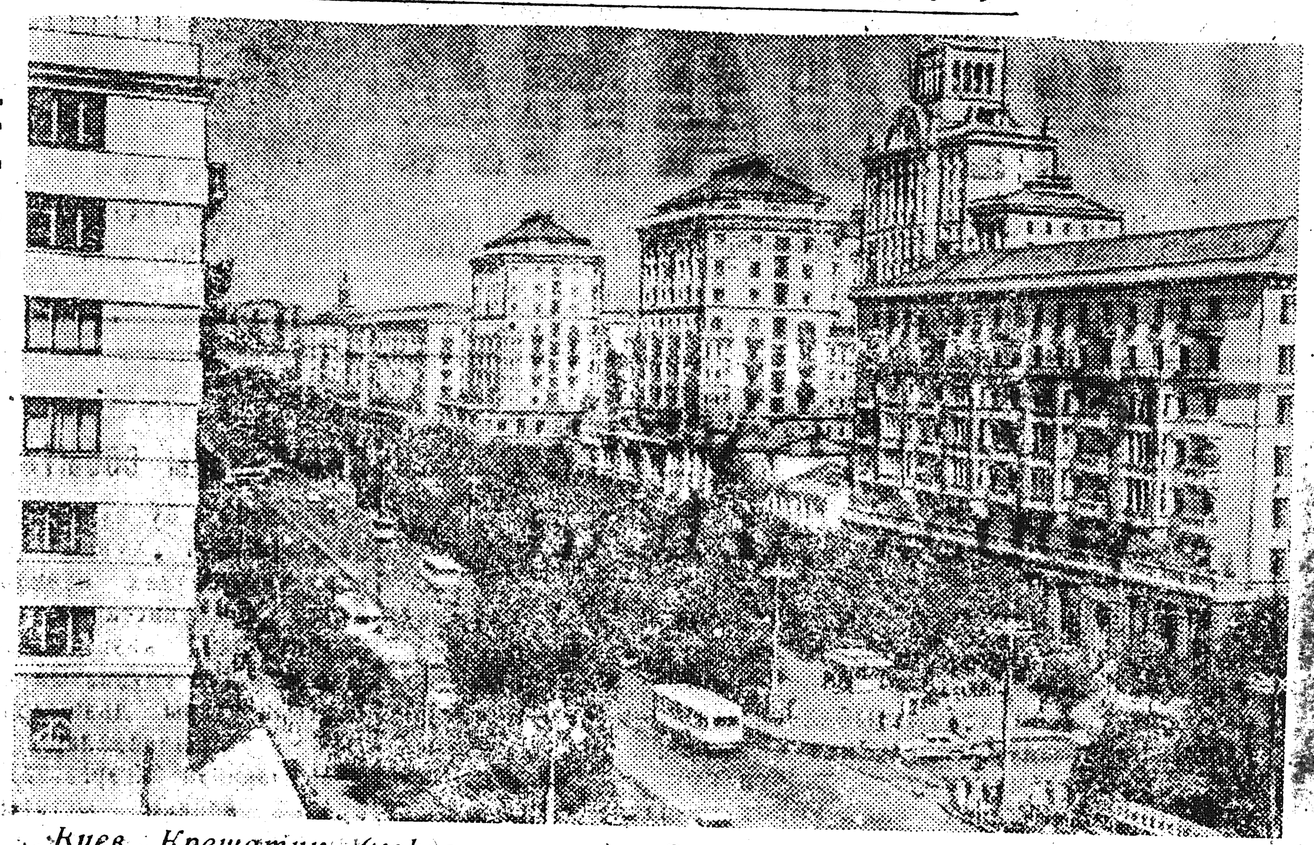

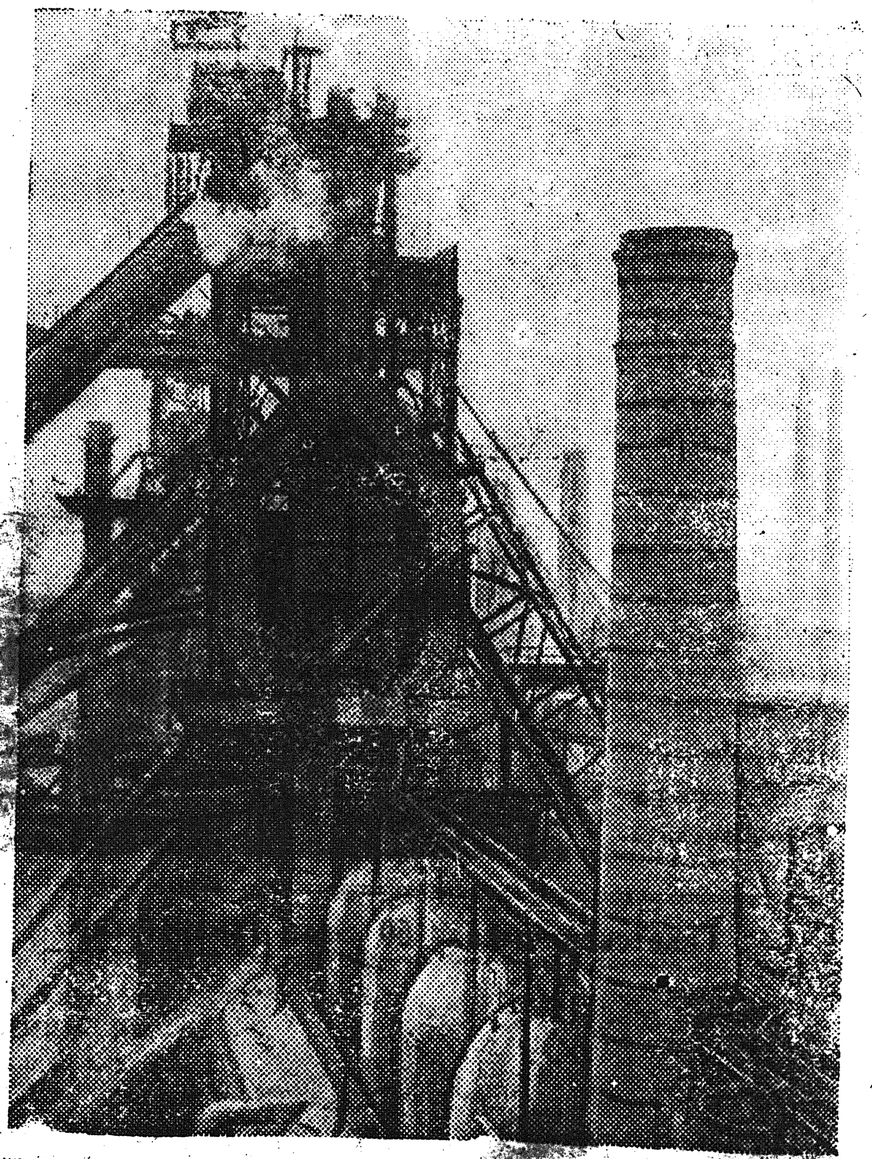

★ *Киев. Крещатик (үөһээ снимок). Снимоктарга аллараа бандуристар триолара—Валентина Пархоменко, Элеонора Миронюк уонна Юлия Гамова. Кинилэр концертнай программаларыгар—уонунан норуот ырыалара уонна советскай композиторлар, классиктар айымныылара.*

★ *Запорожье. „Запорожсталь" завод үһүс (уҥа снимок) доменной оһоҕо. Домнщиктар юбилейнай сылга таһаарыылаахтык үлэлээн, былааны таһынан сүүһүнэн тонна чугууну уһаардылар.*

Көс олохтоох этибит...

Оройуон төрүт олохтоохторо революция иннинэ булду батыһан көһө сылдьаллара. Кинилэр олохторун-дьаһахтарын туһунан оройуон кырдьаҕас советскай үлэһитэ, Өлөөн нэһилиэктээҕи Советын председателэ А.Н. Николаева ахтыыларын бэчээттээһини саҕалыыбыт.

ТИИГЭЭН

Советскай былаас Үһүк Хотугу сирдэргэ олохсуйан бөҕөргүөр диэри көс эбэҥкиләр уруккуларын курдук бултаах сирдэри кэрийэн, күнүн аайы көһөн бултаһыт-барыытын эккирэтэн сылдьаллара. Бултуйдахтарына аһыыллара, таҥналлара, бултуйбатахтарына хоргуйаллара, аччыктыыллара, аас-туор олох киниләри күүтэрэ.

Мин төрөппүттэрим, атын эмиэ бэйэлэрин курдук булду батыһан көһө сылдьар эбэҥкиләри кытары, хас да ыал буоланнар ааспыт табаларын үөрүн холбооннор муора диэки „тиигээннии" көтөллөрө, кинилэр хас сайын аайы Өлөөн муораҕа түһэр сиригэр тиийэллэрин өйдүүбүн.

Мастан туундараҕа тахсыы олус кэрэ да буолара, сүөлөр биһиги туундараҕа тиийии, хас хонук хаалбытын тарбахпытыгар аҕаар буоларбыт. Туундара—биһи хараҕа ыларынан нэдэһийбит, систэрэ адаар таастарынан өрөһөлөммүт, олору хаба ортолорунан [illegible] тор хаһыта суурэн тыргыспыт буолуохтаах. Ыраах сирдэр биһи хараҕа кыайан ылбатынан көҕөрдөр-көҕөрөн халлааны кытта биир ситим күөҕүнэн силимнэһэн хаалаллара. Оттон биһи атаҕын анныгар сымнаҕас да сымнаҕас көп таба сиир лабыктата тэлгэнэн сытар буолара. Оттон сөрүүн салгына, хайдах әрэ утаппыт киһи, үүнү-үһэ тынатыгар дьайара. Көтөр биирдиин уунна мустан араас ырыанытойугу түһэрэрэ.

Ырдыылаах көстөр көһөн субуруһан иһэлләрэ ыраахтан хайдах әрэ айан хаастара сәләлии көтөн субуруһан иһэлләрин санатара. Көстөр көһөн кәлэннэр аҕаларбыт ыйбыт сирдэригэр, өрүс китиәмэтигэр саамай көнө ньуурдааҕын, ыраахын таланнар ырдыыларын түһэринэн, ураһа туруоруммутунан бараллара. Биһиги кыралар ыҥыырдартан бастыата сүөрэрбит, тимэхтиннэри хомуйарбыт, дьиэ таҕаһын тасыһарбыт, өрүскэ үү баһа сүүрэрбит. Онуоха диэри ураһалар тутуллан сэҥиирэспит буолаллара, биһиги кинилэр түгэхтэрин өдөҥ таастары төкүнүтэн аҕалан баттата сүүрбүт. Ураһаҕа киирэрбитигэр ымка туруорулларын, инкээптиин иилиллэн, олдоонноҕо чаанньыктар ыйанан, [illegible] оттуулуур буолара. Чэйбитигэр [illegible] үлүктэ сиирбит, тыһы ыанар кэмэ буоллаҕына үлүктэбитин үүт дагдатыгар былаан ийэлэрбит биэрэллэрэ, ол биһиги саамай күндү аспыт буолара.

Күн киэһэриитэ сиргэ барбыт (кыыл көрдүү барбыт) аҕаларбыт, убайдарбыт кэлэллэрэ. Кинилэр соҕалларынан эт тапыытыгар биһиги оҕолор сүүрэр буоларбыт. Аҕаларбыт бултуйбут күннэригэр кэпсэтиилэрэ, күлүүлэрэ-салыылара, оҕолорун кытта бодьуустаһыылара хойдоро, дьиэ иһигэр улахан сэргэхсийии буолара. Оттон кураанах кэлэхтэринэ дьиэ иһэ иһиллээбит курдук чуумпурара, аҕаларбыт кэтэх тардыһан, атахтарын оллооннуу быраҕан баран, дьиэ үөлэһин тонолуппакка одуулаһан тиэрэ түһэн өр кэпсэппэккэ сытар буолаллара.

Өлөөн төрдүгэр тиийии улаханнардыыннга, оҕолордуунга улахан үөрүү буолара. Манна балыктыыллара да, кыыллыыллара да. Кыһыны аһылыкка анаан эт, балык хатарыыта, үгүох сыҥньан хоргуйуу халбыйан ылан кыыл кутуйатыгар кутан хаһааныы буолара.

Туундара тыаллаах, тымныы буолан аҕаларбыт мэлдьитин сутуруолаах, сарыы олоччулаах, мэкчэлээх (саҥыйах) сылдьар буоллара. Муораҕа бултуу киирэлләригэр тирэх тыларыгар үҥүүнү уурунан баран долгуннары утары әрдинэн үөскэ киирбитинэн бараллара. Кинилэр ардыгар долгун үрдүгэр күөрэйэн тахсаллара, онтон эмиэ долгун нөҥүө өттүгэр киирэн көстүбэт буолаллара, онтон эмиэ күөрэйэн тахсаллара.

(Бүтүүтэ бэчээттэниэ).

Оройуон историятыттан

Саҥа сонуннара

Кэнсиэрбэлэммит килиэп...

Эһигини сыл аҥарын аҥаа өттүгэр буһарыллыбыт килиэбинэн күндүлүүлләрэ буоллар тугу этиэх этигитий?

Куорат олохтоохторун сибиэһэй килиэп долгуппата биллэр. Оттон биһиги дойдубутугар суол-иис өттүнэн күүчүмэҕэй сирдэргэ килиэби ыйга биирдэ әмэтэ тиэрдэллэр. Оттон геологтар, булчуттар, табаһыттар, балыксыттар, муоранан устаачылар?

Килиэби сибиэһэйдик хираайы миэтэттэриттэн биирдэстэринэн ититиинэн стерилизация буолар. Манна бухаҥканы, буулканы, батону өр кэм устатыгар оҕоһиһигэр 100 кыраадыстан үөһээ температураҕа тутуллар. Итиннэ микроорганизмнар үксүлэрэ өлөр, оттон килиэп ураты үчүгэй сыттанар уонна миннньигэс амтаннанар, бу ньыма олус ороскуоттаах уонна олус түбүктээх. Институт специалистара соторутааҕыта килиэп оҥоһуктары хараайы олох саҥа ньыматын айдылар.

Килиэп куоркатыттан буорту буолара биллэр. Оттон кинини әрэлләэхтик көмүскээтэххэ хайдах буолуой? Оччоҕо килиэби ититиигэ тутуу наадата туоратыллар. Ол иннитэн институт технологтара этиловаай испиири туттарга этии киллэрдиләр. Сылаас килиэби испииринэн тас хаһын сотуу микроорганизмнартан әрэлләэхтик харыстыыр. Испиир уонна килиэп сиигэ көтөн хаалбатын наадатыгар килиэби герметическэй полуэтиленовай пакетка угуллар уонна сыл аҥара да болдьохто айаҥҥа тэрилиэхтэрэ.

Оттон испиир сыта? Аһыах хас әмэ мүнүүтэ иннинэ килиэби төһөнү сиргин холоон куһуок-куһуок кэрдиллэр, оччоҕо испиир көтөн сыта да хаалбат уонна әрэнэн кэбиһиҥ, консерваламмыт килиэпкитин, саҥа буспут, сибиэһэй килиэптэн араарыаххыт суоҕа.

Бу дьыл от ыйын 1 күнүттэн ыла килиэби этиловай испииргэ консервалааһын туһунан государственнай стандарт бигэргэтиллиннэ. Ол аата сотору кэмнэн геологтар, булчуттар, табаһыттар, туристар рюкзактарыгар, балыксыттар судноларын камбузар сухарыы уонна галет оннугар сибиэһэй буулкалар уонна батоннар симиллиэхтэрэ.

„Социалистическая Якутия" хаһыаттан.

Редактор оннугар
Н. ВИНОКУРОВ.

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР Өлөөн бөһүөлэгэ Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаҕы типография Тахсар ахсаана 426 Сакаһын №-рэ 76